

Työturvallisuus

Ilmanvaihtojärjestelmien puhdistustyössä

NUOHOUSALAN
KESKUSLIITTO RY

IV-töiden työturvallisuuden vastuut

- Puhdistusyritystä **työnantajana** velvoittaa *työturvallisuuslaki 738/2002, jonka mukaan työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijän turvallisuudesta ja terveydestä työssä*. Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työn ja työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä. Työnantajan on myös perehdytettävä ja opastettava työntekijöitä työn suorittamiseen turvallisesti.
- Puhdistettavan **kiinteistön omistajaa** velvoittaa mm. *Suomen Rakentamismääräyskokoelman osa F2 (/Asetus 2017)*, jonka mukaan rakennuksen osiin, joita on säännöllisesti siivottava, huollettava tai tarkastettava, on järjestettävä pääsy ja työskentelymahdollisuus niin, että työntekijöiden turvallisuus on otettu huomioon. Edelleen samojen määräysten mukaan yli kaksikerroksiseen rakennukseen on päästävä katolle sisä- ja ulkokautta ja ilmanvaihtokonehuoneeseen on järjestettävä turvallinen kulkutie.
- Puhdistuksen **tilaajan** on oltava tietoinen, onko rakenteissa asbestia tai huolehdittava siitä, että purkutyö tehdään asbestipurkutyönä, *valtioneuvoston päätös asbestityöstä 1380/1994*.
- **Puhdistajaa työntekijänä** velvoittaa *työturvallisuuslaki 738/2002, jonka mukaan työntekijän on noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta*. Työntekijän on työssään huolehdittava niin omasta kuin muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä.

Työturvallisuusriskit puhdistustyössä

Ilmanvaihtojärjestelmien puhdistukseen sisältyy useita työturvallisuusriskejä:

- altistuminen pölylle sekä biologisille ja kemiallisille epäpuhtauksille → ärsyttävät silmiä, limakalvoja sekä kulkeutuvat keuhkoihin, monet aiheet terveydelle haitallisia, jopa myrkyllisiä
- kompastuminen, liukastuminen ja putoaminen
- katolle nousu ja katolla työskentely
- hankalat työskentelyasennot → fyysinen kuormittavuus
- viillot ja haavat → tyypillisimpiä tapaturmia
- ilmakehän sisällä työskentelyyn liittyvät vaarat → kanaviston romahtaminen, hapen puute, korkea lämpötila, terävät kiinnikkeet

Suojautuminen / suojaimet

- Ilmanvaihtojärjestelmien puhdistustyöstä aiheutuvia fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia vaaroja on usein vaikea poistaa; hyvilläkään teknisillä ratkaisuilla tai työnorganisoinnilla kaikkia työympäristön terveyshaittoja ei saada eliminoiduiksi.
- *Työturvallisuuslaki 738/2002*: Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön tarkoituksenmukaiset ja vaatimukset täyttävät **henkilönsuojaimet**. **Työntekijän** on käytettävä ja hoidettava hänelle hankittuja suojaimia.

Puhdistajilla tulee olla mukanaan ainakin seuraavat suojaimet:

- Hengitys-, silmien, kuulon ja käsiensuojaimet
- Kertakäyttöinen suojavaatetus ja turvakengät
- Valjaat on syytä pitää mukana katolla työskentelyn varalta.

Työskentelyolosuhteet

- Työstä sovittaessa informoitava tilaajaa IV-konehuoneen tyhjennyksestä ja siitä, että kulku työskentelyalueelle on jätettävä vapaaksi
- Riittävä valaistus
- Työ yleensä parityönä. Turvallisuussyistä aina kohteissa, joihin mennään yleisavaimella.
- Rakennustyömailla noudatettava työmaan turvallisuusohjeita ja -määräyksiä, kuten työturvallisuuskortti, kypäräkäyttöpakko.
- Lämpötiloista: Korkeassa lämpötilassa työskentely rasittaa elimistöä, mikä ilmenee mm. lihasten ennenaikaisena väsymisenä. Sydän lyö helteessä nopeammin ja joutuu kovemmalle rasitukselle. Tavallisimpia oireita ovat väsymys, päänsärky ja huonovointisuus. Myös lämpökouristukset, lämpösokki tai lämpöhalvaus voi seurata liiallista kuumassa työskentelyä ja siitä aiheutuvaa nestevajausta → altistusaikaa korkeassa lämpötilassa vähennettävä/jaksotettava

Sähkötapaturmilta suojautuminen

- Puhdistajan täytyy tarkkailla työkalujensa kuntoa. Esimerkiksi työkalupakissa sähkötyökalujen johdot tahtuvat ja samassa pakissa oleva leikkuri voi vahingossa tehdä viillon sähköjohtoon.
- Puhdistettaessa ilmanvaihtokoneen moottoria on tarkistettava, että moottori on jännitteetön. Katolla olevissa vanhoissa huippuimureissa ja ilmanvaihtokoneissa ei aina ole turvakytkintä, mikä tulee ottaa huomioon.
- Sähköasennuksia ja sähkölaitteiden korjauksia saa vain sähkö-asentaja, koska on olemassa sähköiskun ja sähköpalon riski. Henkilöllä, jolla ei ole sähköalan ammattihenkilön pätevyyttä, voidaan teettää vain jännitteettömiä töitä.

Korkealla työskentely

- Siirrettävien tikkaiden oikea käyttö: vain tilapäiskäyttöön ja kohteisiin, joihin ei kuljeteta työkaluja ym. tarvikkeita mukana. Nojatikkaat eivät sovellu työalustaksi. Tikkaiden virheelliseen käyttöön liittyy vakavan putoamistapaturman vaara.
- Katolle noustessa: Yli 8 metrin korkuisissa talotikkaissa on oltava turvavyön kiinnityskisko eli turvakisko tai selkäsuoja. Kun nousee katolle turvakiskollisten talotikkaitten kautta, työntekijän tulee käyttää kokovaljaita.
- Katolla työskentelyssä tarvittavat työvälineet tulee pystyä kuljettamaan turvallisesti.
- Siirrettävät henkilönostimet: nostimen käyttöohjeisiin tulee tutustua huolellisesti etukäteen.